

Gödöllői
VÁROSI
KÖNYVTÁR ÉS
INFORMÁCIÓS
KÖZPONT

Gödöllő, 2100
Dózsa Gy. út 8.
Tel: 28-515-280
www.gvkik.hu
konyvtar@gvkik.hu

A GVKIK STRATÉGIAI TERVE 2016-2023

GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT

2016

Módosítások jegyzéke

A módosítás dátuma	Törlés / beszúrás	A módosított oldal száma
2017. április	küldetésnyilatkozat frissítése	3. oldal
2017. november	szervezeti kultúra	5. oldal 27. oldal
2017. december	jogi változások	12-13. oldal
2018. május	Diák önkormányzat megalakulása, Ifjúság éve 2018 ifjúság – mint stratégiai célcsoport	15-17 oldal

Tartalomjegyzék:

1	BEVEZETÉS	3
2	KÜLDETÉSNYILATKOZAT	3
3	JÖVŐKÉP	4
4	MINŐSÉGPOLITIKA - MINŐSÉGPOLITIKAI NYILATKOZAT	4
5	SZERVEZETI KULTÚRA	5
6	ELŐZŐ STRATÉGIA ÉRTÉKELÉSE	5
7	SWOT ANALÍZIS RENDSZERE	6
7.1	Intézményi SWOT analízis	8
8	A MAKROKÖRNYEZET ELEMZÉSE - PGTTJ	11
8.1	A település bemutatása	11
8.2	Politika	12
8.3	Gazdaság	16
8.4	Társadalom	19
8.5	Technológia	20
8.6	Jogi környezet	21
9	A GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLJAI	23
9.1	Átfogó célok	23
9.2	Célok	23
9.3	Kiemelt kulcsterületek	25
9.3.1	Cél 1	25
9.3.2	Cél 2	25
9.3.3	Cél 3	26
9.3.4	Cél 4	26
9.3.5	Cél 5	27
9.3.6	Cél 6	27
9.3.7	Cél 7	28

1 BEVEZETÉS

2016-ban megérett az idő arra, hogy intézményünk felülvizsgálja az előző 7 éves ciklus stratégiáját, céljait, eredményeit, a kulcsterületeket. Megváltozott a makrokörnyezet, a gazdasági, kulturális, jogi viszonyok átrendeződtek, új lehetőségek nyíltak. Szervezetünk áttekintette az előző ciklus céljait és eredményeit, elkészítette a makrokörnyezet friss elemzését, valamint a szervezet belső SWOT analízisét. Úgy találtuk, hogy az előző ciklusban megfogalmazott stratégiai terv jó iránytű volt számunkra az elmúlt években, de a környezetünkben zajló változások folyamatos felülvizsgálatra készítetnek minket. Az alapvető irány megmaradt, de bizonyos területek hangsúlyosabbá váltak. Az új stratégiai tervhez, annak frissítéséhez az alábbi dokumentumokat használtuk fel

- 2015-2020 Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiája
- Gödöllő Kulturális és Közművelődési Konceptiója 2013
- Gödöllő Ifjúsági Konceptiója 2015
- IFLA trendek röviden (Magyar Könyvtárosok Egyesülete)
- Közgyűjteményi Digitális Stratégia 2017-2025

2 KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ feladatát legrövidebben a küldetésnyilatkozata fogalmazza meg:

„A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központnak az a feladata, hogy mindenki számára biztosítsa az információhoz való szabad hozzáférést a kultúra, a tudomány, és gazdaság minden területén. A könyvtár munkatársainak küldetése, hogy szakmai felkészültségükkel biztosítsák a használókézpontú, minőségi könyvtári szolgáltatásokat. A könyvtár őrzi és ápolja a klasszikus könyv, zene, film - kultúrához kapcsolódó értékeket, elkötelezett híve az olvasásfejlesztési munkának. Biztosítja más könyvtárak és információszolgáltatók adatbázisának elérését, az Internet használatát, és közhasznú információs tevékenységet végez. Szolgáltatásaival, sokszínű irodalmi és kulturális programjaival és a gazdag kulturális és történelmi hagyományokkal rendelkező kisváros helyismereti gyűjteményének gazdagításával, feltárásával őrzi és megjeleníti a sajátos Gödöllői arculatot.”

Elsődleges feladata, hogy különböző információhordozókon megjelenő dokumentumok szolgáltatásával elégítse ki a használói tanulási, információs és önmegvalósítással kapcsolatos igényeit. Szolgáltatásait úgy szervezze meg, hogy biztosítsa minden polgár számára az információhoz való szabad és korlátozás nélküli hozzáférést.

A maga sajátos eszközeivel támogatja az oktatás és képzés minden formáját, mind az iskolához kötődő formákat és a nem formális módokat, szolgálva az egész életen át tartó tanulás gondolatát. Az intézmény munkájában kiemelt szerepet kap a képzés, ismeret átadás. Külön hangsúlyt helyez a fiatal korosztály olvasási kultúrájának, önálló ismeretszerzési tevékenységének segítésére.

Információs központként saját dokumentumainak elérhetőségét biztosítja, digitalizált tartalmakat tesz közzé, valamint lehetővé teszi más információszolgáltatók adatbázisaihoz való hozzáférést. Megvalósítva a „falak nélküli könyvtárat”, az információt valamennyi érdeklődőhöz eljuttatja.

A szabadidő tartalmas eltöltésének helyszíne, olyan közösségi tér, amely programjaival és szolgáltatásaival a „hagyományos” könyvtárhasználaton túlmenően, tágabb közösséget szolgál, új közösségeket teremt, és szolgáltatásainak középpontjába a felhasználót helyezi.

Kiemelt feladata Gödöllő helyismereti dokumentumainak gyűjtése, közreadása, s ezzel a városlakók kulturális identitásának erősítése.

3 JÖVŐKÉP

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központot a jövőben úgy képzeljük el

- Mint Gödöllő jelentős kulturális intézményét, amely korszerű gyűjteménnyel és szolgáltatásokkal rendelkezik, és megfelelő háttere az élethosszig tartó tanulásnak.
- A szabadidő hasznos eltöltésének helyszíne, kulturális találkozóhely.
- Alkalmas arra, hogy a könyvtári rendszer valamennyi szolgáltatását közvetítse a használóinak.
- Modern könyvtártechnikával felszerelt, ahonnan elérhető a világháló valamennyi információja.
- Digitalizált és elektronikus dokumentumokat is gyűjt és közread a hagyományos gyűjtemény mellett: szolgáltatásaival segítséget nyújt a digitális írástudás megszerzésében és olvasásfejlesztési munkát végez.
- A hátrányos helyzetű emberek is egyenlő eséllyel vehetik igénybe szolgáltatásait.
- Közösség építő, valóságos és virtuális közösségi tér, amelyet barátságos környezet és légkör jellemez.
- Együttműködik a város, a térség és a régió könyvtáraival, jó kapcsolatokat tart társintézményekkel, civil és szakmai szervezetekkel.
- Könyvtárosai sokoldalúak és jól képzettek, elhivatottak, egymással szemben elfogadóak.

4 MINŐSÉGPOLITIKA - MINŐSÉGPOLITIKAI NYILATKOZAT

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ vezetése és munkatársai elkötelezettek abban, hogy a polgárok és a közösségek számára korszerű és minőségi szolgáltatást nyújtsanak. A szolgáltatások és a gyűjtemény szervezése használó központúságra épül, a könyvtár rendszeresen felméri a helyi használói igényeket, és aszerint alakítja szolgáltatásait és a könyvtári állományt.

Minőségi szolgáltatást nyújt és szinten tartja azt. A szolgáltatások színvonalát rendszeresen ellenőrzi, elvégzi az esetleges korrekciókat, s annak eredményességét figyelemmel kíséri. Az egyes folyamatoknál kialakított határidőket betartja. A panaszokat kivizsgálja, a hibákat kijavítja.

A munkahelyi kultúrának legfontosabb eleme a minőség központú gondolkodás, melyet mind a munkavégzés során, mind a személyes kapcsolatokban, mind megjelenésükben kifejezésre juttatnak a munkatársak.

A könyvtár törekszik az esélyegyenlőségi szempontok maradéktalan érvényesítésére a könyvtár épületében, a könyvtári szolgáltatásokban, gyűjteményben, valamint a könyvtár honlapján és a közösségi hálón.

A könyvtári környezettel kapcsolatban is a minőségi szempontokat érvényesíti. Megfelelő terekben kulturált berendezést biztosít a könyvtár használatához. A terek tisztasága, a gyűjtemény, a használók és a munkatársak személyi biztonsága és a környezet megóvása kiemelt figyelmet kap.

A könyvtár működésére vonatkozó dokumentumokat, adatokat nyilvánosságra hozza.

A könyvtárban Minőségirányítási Tanács működik, amely folyamatosan figyelemmel kíséri a minőségpolitikai elvek érvényesülését és fejleszti a minőségirányítási rendszert.

5 SZERVEZETI KULTÚRA

A szervezeti kultúra az a minden munkatárs által, közösen elfogadott értékrendszer, melyet magukra nézve érvényesnek tartanak, és az új tagoknak is átadnak. A szervezeti kultúra képezi a követendő mintát a könyvtár és könyvtárosai számára: legyen szó munkavégzésről, problémamegoldásról, egymás közötti kommunikációról, csapatmunkáról, viselkedésről, vagy közösségről. A szervezeti kultúra egyszerre láthatatlan és mégis látható: áthatja az intézmény mindennapjait, összetartó erőként működik a munkatársak között, valamint segíti az intézményi célokkal való azonosulást.

A GVKIK szervezeti kultúrájának elemeit a munkavállalók közös véleménye alapján alakította ki 2017-ben, egy rövid kérdőíves felmérés alapján, melynek eredményeit a 2017. november 22-ei munkaértekezleten beszélték meg, és fogadták el közösen.

A GVKIK szervezeti kultúra elemei:

befogadókészség	innováció	sokszínűség
nyitottság	szervezettség	tudásmegosztás
összetartás	csapatmunka	célorientáltság
segítőkészség	kreativitás	elkötelezettség
nagy teherbírás	lojalitás	elhivatottság
szakmaiság	olvasóközpontúság	hatékonyság
tolerancia	udvariasság	vidámság

6 ELŐZŐ STRATÉGIA ÉRTÉKELÉSE

A munkatársak közös értékelése alapján az intézmény az előző stratégiájában fontos, és az ellátandó terület szempontjából releváns célokat határozott meg. A stratégiai célokon az új időszakban alapvetően nem kívánunk változtatni, de bizonyos kiegészítések, módosítások, pontosítások szükségesek. A munkatársi javaslatok dőlt betűvel szedve olvashatók a célok alatt.

1. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ biztosítja használói számára a hozzáférést valamennyi nyilvános és szabadon elérhető, nyilvánosságra került dokumentumhoz, adathoz és információhoz, ezzel hozzájárul a település versenyképességének erősítéséhez. Kiemelt célja, hogy teljességre törekedve gyűjtse, és elérhetővé tegye Gödöllő és környéke honismereti, helytörténeti irodalmát.
Pontosítás szükséges, mert vannak fizetős adatbázisok, melyek nálunk nem elérhetőek.
2. Korszerű, minőségi szolgáltatásokkal áll a használók rendelkezésére. Felhasználó központú szolgáltatásokat nyújt, a könyvtár épületétől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést biztosít egyes könyvtári szolgáltatásokhoz, adatokhoz, információkhoz. Törekszik az olvasói igények megismerésére és ennek megfelelően alakítja szolgáltatásait, gyűjteményét.
Pontosítás szükséges: az adatok, információk és szolgáltatások bizonyos köre érhető csak el távhasználatban.
3. A könyvtár része egy magas színvonalú országos szolgáltatási rendszernek, ötvözi a hagyományos- és elektronikus könyvtár, információs központ és a közösségi tér funkciókat.

*Az elektronikus dokumentumok kölcsönzésének jogi hátterének kiegészítésével.
Fejlesztendő cél: az elektronikus szolgáltatások köre.*

4. Kiemelt feladatának tekinti az olvasási és információ keresési kompetenciák fejlesztését. Olvasásfejlesztő programot folytat mind a felnőtt- és a gyermekolvasók körében. A könyvtár jelentős szerepet tölt be a formális, nem formális képzés és az informális tanulás támogatásában. Szolgálja az egész életen át tartó tanulás eszméjét a gyűjteményével, saját képzési programjaival, és más képzések befogadásával.
5. A könyvtárban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkatársak dolgoznak. Ennek érdekében a könyvtár menedzsmentje ösztönzi a tanulást, a továbbképzést, a szakmai programokon, konferenciákon való részvételt, folyamatosan építi a szervezet tudásbázisát, és ösztönzi a tudásmegosztást.
Kiegészítés: ösztönzi az intézményen belüli tudásmegosztást, nagy hangsúlyt fektet a belső képzésekre.
6. A könyvtár szolgáltatásait tudatosan épített, jól megtervezett, ellenőrzött és dokumentált minőségirányítási rendszerben végzi, amely a szolgáltatások magas színvonalának megőrzését és állandó megújítását célozza.

A fentiekén túl is történtek változások a stratégiai célokban, de ezek már a SWOT analízis és a PGTTJ elemzés következményei.

7 SWOT ANALÍZIS RENDSZERE

A SWOT elemzés olyan stratégiai tervezőeszköz, ami segít értékelni az erősségeket (strengths), a gyengeségeket (weaknesses), a lehetőségeket (opportunities) és a veszélyeket (threats), amelyek az intézményi célok elérése érdekében meghozandó szervezeti vagy egyéni döntések során felmerülhetnek. A Swot analízis tartalmazza az egyén vagy a szervezet belső és külső környezetének felmérését. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiai fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozza ki az intézmény a stratégiát, viszont segít abban, hogy észrevegyük, a hatékony stratégia alapjául mely erősségek szolgálnak, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy legalább minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

A GVKIK a SWOT elemzés rendszerét úgy dolgozta ki, hogy egyfelől alkalmas legyen arra, hogy a hosszútávú tervezés során a segítségével a legjobban használja ki a lehetőségeit és adottságait, miközben a gyengeségeket és veszélyeket megpróbálja elkerülni. Másrészt az éves tervezésnél, a munkatervek készítésénél, az alkalmankénti projektek megtervezésénél segítséget nyújtson, illetve a folyamatok ellenőrzésénél kiváló eszköz arra, hogy beazonosítsák azokat a pontokat, ahol esetleg beavatkozásra van szükség. Ezért a Gödöllői Városi Könyvtár törekszik arra, hogy minden évben, de lehetőség szerint kétfévente egyszer elvégezzen egy teljes körű Swot analízist, minden dolgozóval együttműködve. Ezen kívül, amennyiben az éves elemzések, tervek alapján szükséges: egy-egy részleg, vagy szolgáltatás esetében is elvégezhető egy helyi Swot analízis. A kiscsoportos Swot-nál mindig az adott részlegre, problémára koncentrálnak, igyekeznek feltérképezni a külső-belső adottságokat, ebben az esetben a külső adottságokhoz sorolva a könyvtár más részlegeit is.

A Swot elemzések során súlyozza az adottságokat, és az elemzésről készített beszámolóban javaslatot készít a felmerült problémák megoldására, illetve a lehetőségek kiaknázására,

intézkedések meghozatalára. Ezen **javaslatok a következő évi munkatervbe épülnek be.** illetve **a vezetőség építi be a stratégiai tervbe a tapasztalatokat.**

7.1 Intézményi SWOT analízis

Készült: 2016. március 30. szerda

	Erősség	Gyengeség
B E L S Ő	<ul style="list-style-type: none"> - kreativitás – 23 p - csapat – 20 p - innovativitás, újítók – 19 p - humor – 10 p - jó munkahely – 9 p - informatikai felszereltség – 8 p - programok – 7 p - személyes kapcsolat az olvasókkal – 7 p - tájékoztatás – 6 p - állomány: élő, gyors – 5 p - grafikai megjelenés – 5 p - empátia – 5 p - elkötelezettség – 3 p - nyitottság – 3 p - hivatástudat – 2 p - belső kommunikáció – 2 p - tisztelet – 1 p - épület - élő minőségirányítás - könyvtári szabályzat 	<ul style="list-style-type: none"> - létszámhiány – 23 p - túlterheltség – 20 p - kiégés – 14 p - klíma – 13 p - munkaidő beosztás – 10 p - játszósarok – 10 p - nevetlen olvasók – 9 p - pszichiátriai esetek – 9 p - zaj – 8 p - egybenyíló terek – 7 p - energiavámpír olvasók – 5 p - hiányzó korcsoportok – 4 p - túl kedvesek vagyunk – 3 p - infohíd – 2 p - késedelmi díj neveléses – 1 p - érdekvérvényesítés – 1 p - olvasók visszaélnék a bizalmunkkal - gyerekmegőrző vagyunk
	Lehetőség	Veszély
K Ü L S Ő	<ul style="list-style-type: none"> - szakmai hírnév – 7 p - költségvetés – 6 p - jó helyen vagyunk – 4 p - fejlődés, fejlesztés – 1 p - beruházási lehetőség – 1 p - tematikus év forrásai - nem beiratkozott olvasók <p> ( ): munkatársak tulajdonságai ( ): csapat ( ): olvasók ( ): közművelődési, kulturális és társadalmi viszonyok ( ): gazdasági, strukturális tényezők ( ): épület, berendezés ( ): szakmai munka </p>	<ul style="list-style-type: none"> - rossz bérek – 18 p - emberek rossz mentális állapota – 7 p - társadalmi összefogás hiánya – 6 p - centralizált gazdálkodás – 6 p - túlzott adminisztráció – 6 p - külső kommunikáció sok energiát emészt fel – 2 p - megbecsülés hiánya – 2 p - parkolás – 1 p - nincs szakmai utánpótlás

A SWOT analízis elemzése

Az elemzés során a munkatársak közös brainstorming keretében gyűjtötték össze az intézmény külső és belső tényezőit. A munka végeztével súlyozták, 10-10 pontot oszthattak szét tetszőleges arányban a pozitív és negatív tulajdonságok között. A pontok összesítésénél mindig szokott lenni eltérés a pozitív és negatív oldal között, de 2016-ban ennek mértéke meghaladta a szokásos hibahatárt, ami azt jelenti, hogy a munkatársak egy része nem használta fel a rendelkezésére álló pontmennyiséget a pozitív oldal értékelésénél. Az alábbi táblázat a pontozás összesítését mutatja be, zárójelben az előző, 2013-as adattal. (2014-ben és 2015-ben csak részleges SWOT analízist végeztünk egy-egy problémára.)

Pozitív oldal összesen: 154 pont	Negatív oldal összesen: 187 pont
Erősségek összesen 135 pont (93)	Gyengeségek összesen 139 pont (79)
Lehetőségek összesen 19 pont (53)	Veszélyek összesen 48 pont (70)

Az előző, 2013-as teljes SWOT analízishez képest elég sok változás tapasztalható. A korábbi években mindig az Erősségeink kapta a legtöbb pontot, majdnem kétszer annyit, mint a lehetőségek. 2016-ban viszont néhány ponttal a Gyengeségek nyert. Változást jelent az is, hogy jelentősen csökkent a külső körülményekre adott pontszám, főként a pozitív oldalon. Nem csak ez, hanem a pozitív oldalon hiányzó 33 pont is utal a munkatársak rossz hangulatára, melynek okaira lehet következtetni a részletes elemzésből.

Munkatársak +66 p, -38 p

Csapat +31p, -23p

A táblázatban zöld szín jelöli a munkatársak tulajdonságait és sárga a csapatot. Eszerint a könyvtár legnagyobb erőssége még mindig a humán erőforrásban rejlik: a munkatársak egyéni teljesítménye és a kiváló csapatmunka. Kiemelten értékelték a munkatársak kreativitását, innovativitását, a humort, empátiát, elkötelezettség és hivatástudatot, valamint a nyitottságot. Néhány tulajdonság átkerült a gyengeségek oldalra is, éppen a munkatársak nagyfokú empátiája, nyitottsága, kedvessége stb. az oka annak, hogy számos olvasó visszaél ezzel, (energiavámpír olvasók, ahogy azt majd látni fogjuk) és ez erősíti a kiégést is a dolgozóknál.

A csapatszellem, csapatmunka is erősíti a munkatársi közösséget. A korábbi években a sok pozitív tényező mellett általában a munkatársakkal kapcsolatos szempontok domináltak a negatív oldalon is. 2016-ban ez nem volt hangsúlyos, pontosabban nem csak ez volt hangsúlyos: áttevődött az olvasói tényezőkre. A munkatársakkal kapcsolatos gyengeségek egyértelműen a létszámhiányban és az ezzel összefüggő túlterheltségben jelentek most meg.

Szakmai munka +30 p, -13p

A szakmai munka is főként a könyvtár erősségei és lehetőségei közé tartozik, de a korábbi évekkel ellentétben idén már a negatív oldalon is többször szerepel. A programok, a tájékoztatás, az állomány, a grafikai munka és a minőségirányítás mind komoly erőssége a könyvtárnak, valamint a szakmai hírnév is erősíti ezt, de azért a negatív oldalon is van pár hiányosság, leginkább a külső partnerkapcsolatok miatt megnövekedett adminisztráció és kommunikáció.

Olvasók + 7p, -33 p

A korábbi évekkel ellentétben 2016-ban az olvasók gyengeségként jelentek meg. Összefüggésben a munkaerőhiánnyal és leterhelt munkavállalókkal nagyon sok negatív tényezőt felsoroltak a kollégák: nevetlen, a munkánkkal visszaélő olvasók, problémák, pszichiátriai esetek. Ez azért is komoly probléma, mert komoly társadalmi feszültségek húzódnak meg mögötte a háttérben, amire a könyvtárosok nem tudnak hatni, csak a hatást kell tudniuk kezelni. Az amúgy is leterhelt munkavállalóknak azonban egyre kevesebb az energiájuk ezen probléma megoldására. A jövőben ezzel mindenképpen foglalkozni kell.

Közművelődési, kulturális és társadalmi viszonyok -15 p

A világosképpel jelölt tényezők abszolút negatívan hatnak a könyvtárra. Korábban a helyi viszonyok pozitívuma mérsékelte a romló társadalmi viszonyokat, a 2016-os felmérésből viszont nagyon komor kép rajzolódik ki: a társadalmi összefogás hiánya, az emberek romló közérzete, mentális állapota, valamint a könyvtáros szakma megbecsülésének és a szakmai utánpótlás hiánya olyan tényezők, melyek kihatnak az olvasók és a munkatársak teljesítményére

is. Sajnos a helyi környezet védettsége már nem elég, tehát a tényező komoly fenyegetettséget jelent az intézmény szempontjából.

Gazdasági tényezők, épület +16p, -65p

Szerencsére az előbbi tényező negatívumát a gazdasági és strukturális szempontok némiképp árnyalják, és itt kifejezetten érezhető a helyi mikrokörnyezetből adódó védettség. A pozitív oldalon az új épület lehetőségei, az informatikai felszereltség, a fejlesztési, beruházási lehetőségek és a költségvetés mind erősítik a könyvtárat. A negatív oldalon érdemes külön elemezni az épületet és a gazdasági tényezőket. A rossz bérek, az ebből fakadó munkaerőhiány miatti munkaidő beosztás és a centralizált gazdálkodás is gyengíti az intézményt, és ezzel sajnos nem igazán tud a könyvtár mit kezdeni. Az épület jellegéből adódó problémákkal viszont igen. Ezek most nagyon hangsúlyosak voltak, a klíma, az egybenyíló terek és az ebből fakadó zaj magas pontszámot kapott, viszont tekintettel a helyi mikrokörnyezetből adódó lehetőségekre, ezen lehet változtatni. A jövőben mindenképpen érdemes fejleszteni, beruházni a könyvtár fűtési-hűtési rendszerének korszerűsítésébe, valamint a védett helyek kialakítására.

Stratégiai célok közé javasolt intézkedési területek, beavatkozások a SWOT analízis alapján:

A társadalmi feszültségek, valamint az egyre több vállalat következtében leterhelt munkatársak miatt erősíteni kell a belső kohéziót: a belső kommunikáció, a csapatépítés és a szervezeti értékek mentén. Az olvasásfejlesztési munka csak akkor lehet hatékony, ha nem csak az olvasókat becsüli meg a könyvtár, hanem a munkatársakat is. A munkatársi motiváció, a társadalmi megbecsültség nagyon fontos ahhoz, hogy munkájukat odaadással tudják végezni. Ezért két stratégiai célban szükséges beavatkozást tenni:

3. cél – Marketing eszközökkel, partnerkapcsolatokkal elősegíteni a társadalmi megbecsültséget a könyvtáros szakma iránt.

5. cél – Erősíteni kell a belső kommunikációt, és a munkatársi motivációt. Elő kell segíteni a munkatársak publikálását, tudásmegosztását a könyvtáros szakmán belül is.

5. cél – Szervezeti kultúra beépítése a célok közé.

8 A MAKROKÖRNYEZET ELEMZÉSE - PGTTJ

8.1 A település bemutatása

Gödöllő Budapesttől 30 km-re fekszik, a Gödöllői-dombságon, területe 62 km², amelyből 16 km² beépített terület. A város kedvező földrajzi fekvésű, mert fontos közlekedési útvonalak kereszteződésében van. Átszeli a 3-as főút, itt halad el az M3-as autópálya, közelében van az M0-ás körgyűrű és megépült az M31-es út is. A Budapest – Miskolc vasútvonalon fekszik, a fővárossal helyi érdekű vasút közti össze. Szervesen kapcsolódik az ország legdinamikusabban fejlődő részéhez, amely az innovációban és a lakossági szuburbanizációban is megjelenik.

Gödöllő 1966. január 1-én kapott ismételt városi rangot. Ekkor kezdődött el a város jelenlegi arculatának kialakítása. A lakóterület nagyobb része családi házas beépítésű (6000 háztartás) és hat lakótelep épült a városban, 4500 háztartásnak adva otthont. A városközpont az elmúlt évtizedben épült újjá, s ez a folyamat jelenleg is tart.

A gödöllői kistérség központjaként és járási székhelyként számos intézménye térségi feladatot is ellát. Ezek jelentős számú látogatót vonzanak a városba az ingázó munkavállalók mellett. Ide kapcsolódnak még a kereskedelmi, oktatási és egészségügyi intézményeket látogatók. Becslések szerint a város nappali létszáma közel kétszerese az éjszakainak. Turisztikai szempontból is kiemelkedően fontos műemléképületek is találhatóak a településen, többek között a Grassalkovich kastély, a Hamvay-kúria, a Szent István Egyetem (egykori Premontrai Gimnázium) valamint a Máriabesnyői Bazilika épületei.

A 2015-2020 Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiája szerint az önkormányzat meghatározott 10-15 éves célja, hogy egy magas színvonalú rekreációs, kulturális és tudásközpontot hozzon létre a térségben a Gödöllői Királyi Kastély, a Szent István Egyetem és a város együttműködésével. Az ehhez kapcsolódó, hosszú távú stratégiai célok:

- A lakó- a munkahely és a rekreációs tér egységének megteremtése
- Ökológiai szempontok maximális figyelembevétele
- Ökonómikus városműködtetés
- Minőségi gödöllői életforma kialakítása
- Kiegyensúlyozott, fenntartható növekedés
- Önkormányzatiság és a lokálpatriotizmus fejlesztése

A 2001-es népszámlálás idején a város lakónépessége 31 091 fő volt, 2010-re pedig elérte a 33 901 főt. Innentől kezdve 2016-ig pedig enyhén csökkenő tendenciát mutat. 2016.01.01-jén 32 437 fő volt a lakónépesség száma. A gödöllőiek 40 %-a Budapestre jár dolgozni, de jelentős a térségből bejáró, a városban munkát végzők száma is, mintegy 8000 fő.

Gödöllő jelenleg Pest megye hatodik legnagyobb városa, az ide betelepülő ipar és a lélekszám alapján jelentős szerepe van a megyében.

Gödöllőn jelentős intézményfejlesztés történt a kultúra és az oktatás területén, általános iskolái bővültek, egy új általános iskola és óvoda épült. A múzeum épületében felújítás történt, a Művészetek Házát több ütemben korszerűsítik, és 2002-ben új könyvtári épületet adtak át Gödöllőn. Ehhez kapcsolódik még a Gödöllői Királyi Kastélyban folyó rekonstrukciós munka, amely a város turisztikai vonzerejét növeli. A Királyi Városterem is felújításra került, kulturális és turisztikai célú hasznosítás valósult meg. Jelentős fejlesztés továbbá az Erzsébet Királyné Szálloda megnyitása, az új piac kialakítása, vagy a Városi Mozi modernizációja.

Egyre inkább eltűnik a korábbi alvó város jelleg, helyette nyüzsgő, lendületes, aktív városkép formálódik. A Gödöllőn jelen levő nagy szellemi és vagyoni potenciál, a vállalkozási kedv megléte, a polgárok aktív életmódja, innovatív szelleme olyan gazdasági erőteret képez, amelyre a jövőben is lehet alapozni. Gödöllőn kiemelkedő a tehetségek gondozása, felkarolása,

támogatása. A helyi gimnáziumok: a Gödöllői Református Líceum, a Török Ignác Gimnázium, a Premontrei Szent Norbert Gimnázium rendre igen előkelő helyet foglalnak el a középiskolák országos ranglistáján, de a tanárokon kívüli lehetőségek nagy száma, a művészeti, sport oktatás különböző intézményekben, egyesületekben szintén kiemelkedő.

A város stratégiai terve is a tudásra épülő, kreatív tevékenységek bővítését célozza (tudásipar, egészséggazdaság, idegenforgalom, kultúra, szellemi műhelyek, oktatás.), valamint igyekszik Gödöllőt egy olyan helyé formálni, ahol a minőségi életvitelhez minden feltétel adott: legyen szó munkáról, szabadidőről, vagy pihenésről. Agglomerációs összehasonlításban is nagy szellemi és anyagi erő (vagyon, vásárlóerő) van jelen Gödöllőn, ami munkahelyteremtő, város- és tájalakító erő. Az itt élők főként szellemi energiájukkal teremtik meg anyagi jólétüket. Ki kell használni ezt a „megújuló” erőforrást a városfejlesztésében, egyfajta „Gödöllő-minta” kialakításában. Gödöllő a térség egyik szellemi központja, műhelye lehetne. A térségi hatás elsősorban a Gödöllői járás települései viszonylatában értelmezhető, de Gödöllő számos vonatkozásban – pl. az egészségügyi szakellátás területén - ennél nagyobb térség ellátását biztosítja, az itt lévő Szent István Egyetem és a Grassalkovich Kastély műemléki együttese miatt pedig országos jelentőségű.

8.2 Politika

IFLA trendek röviden

Közyűjteményi Digitalizálási Stratégia

Minőségirányítás

A közelmúltban alapvető törvényi, jogszabályi változások zajlottak, amelyek jelentős mértékben alakították át a kultúra területét is, és változtatták meg azt a politikai környezetet, amelyben a könyvtárak működnek.

Megváltozott Magyarország alkotmánya. Az új **Alaptörvény** szakított az önkormányzatiság autonomista, településközpontú felfogásával. A szabályozás erősen hangsúlyozza az önkormányzatoknak a közigazgatáson belüli, az államigazgatással szorosan együttműködő jellegét. Az önkormányzati vagyon beleolvadt a nemzeti vagyonba. Mindezeket túl az államigazgatási kontroll is erősödött. Összességében, az önkormányzati önállóság a korábbiakhoz képest visszaszorult, az államigazgatás befolyása erősödött. Ezt tükrözi a feladatellátás átalakítása is. Az új Alaptörvény által meghatározott, a korábbiaktól jelentősen eltérő államszervezeti felépítés átalakította az önkormányzatok és az államigazgatás egymáshoz való viszonyát.

A kormányhivatalok szerepe megerősödött, a korábbi törvényességi ellenőrzést egy erős beavatkozási lehetőségeket biztosító törvényességi felügyelet váltotta fel. Ezzel párhuzamosan az önkormányzatok gazdálkodási önállósága is erős államigazgatási korlátok közé került. A finanszírozás kötöttsége szintén erősödött.

A **Magyar Önkormányzati Törvény** átalakította az önkormányzati feladatok rendszerét, az új törvényben hangsúlyosabbá válik a kötelező feladat ellátása, feltételekhez köti az önként vállalt és átvállalt feladatok biztosítását. Mindezeket túl, az új szabályozás megnyitja a széles körű államosítás lehetőségét, nemcsak a feladatok rendszerének átalakításával, hanem azzal is, hogy az önkormányzati vagyont a nemzeti vagyon részeként határozza meg – egyébként az Alaptörvénnyel összhangban. Az új önkormányzati törvény az önkormányzaton belüli viszonyrendszert is bizonyos mértékben átalakította: a polgármestereket erősítette a képviselő-testülettel és a jegyzővel szemben is. A járási rendszer kialakításával a kormányzat azt kívánta elérni, hogy a megye határokhoz igazodva minden állampolgár számára biztosítsa az államigazgatási szolgáltatásokhoz való gyors hozzáférést. A járási hivatalok a megyei kormányhivatalok egységeként működnek.

Az új **Köznevelési törvény** szerint az óvoda kivételével a köznevelési intézmények fenntartója az állam lett, mely a kormányhivatalokon keresztül gyakorolja a fenntartói jogait. A települési önkormányzatok öt évre szóló köznevelési szerződésben vállalhatják bizonyos intézmények működtetését. Változott a tankötelezettség, 3 éves kortól kötelezővé vált az óvoda, megújult a Nemzeti Alaptanterv és kidolgozták a pedagógus életpálya modellt is.

Módosították **A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényt** is. A változtatás szerint megyeszékhelyek fenntartásába kerültek a megyei múzeumok és könyvtárak, amelyeket a megyei önkormányzatok konszolidációjáról szóló törvény helyezett állami tulajdonba 2012 januárjától. A kisebb településeken működő, korábban megyei fenntartású muzeális intézmények jövőre a székhely szerint illetékes települési önkormányzatok fenntartásába kerülnek.

Gyökeresen átalakult a magyar kulturális intézményrendszer. A változás mintegy 2000 múzeumot, könyvtárat közművelődési intézményt és 1723 oktatási intézményt érintett. Átfogó reform zajlott a közgyűjteményi területen: a megyei múzeumok és könyvtárak a megyeszékhelyek fenntartásába kerültek; ez 123 település 16 könyvtári és 212 muzeális intézményét érintette.

Az új modellhez megfelelő finanszírozási feltételeket alakítottak ki a Belügyminisztérium és az Emberi Erőforrás Minisztérium költségvetésében. A vidéki kulturális területen nagyarányú infrastruktúrafejlesztés zajlott, amihez nagymértékben hozzájárultak az EU-s pályázati források. Sajnos a Közép-Magyarországi Régió nem élvezhette mindennek pozitív hatásait.

Az önkormányzatok többsége – így a gödöllői is – változásokat hajtott végre a kulturális intézményrendszer működtetésében. 2013. január elsejétől megszüntette a könyvtár önálló gazdálkodási jogkörét, a gazdálkodás, pénzügyek, épület üzemeltetés területeit a Polgármesteri Hivatal körébe vonta. A szervezeti átalakulás 2013 év első felében megtörtént.

Könyvtárügy stratégiai céljait a **Portál program** jelölte ki a 2008 – 2013 időszakra, meghatározta a társadalmi igényekkel és az országos kultúrpolitikával megegyező fő fejlesztési irányokat, melyek azóta is érvényben vannak:

- kulturális vidékfejlesztés,
- esélyteremtés,
- az információhoz és dokumentumokhoz történő hozzáférés növelése,
- a könyvtárakban őrzött szellemi javak digitalizálásának felgyorsítása,
- az olvasáskultúra fejlesztése,
- felhasználóbarát szolgáltatások.

A könyvtárpolitikában zajló változások másik hangsúlyos területe a minőségbiztosítás, melynek alapja a Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer, és melyet az EMMI rendeletben szabályoz. A gödöllői könyvtárban 2011 óta működik Minőségirányítási Tanács, a könyvtár 2014 óta a Minősített Könyvtári Cím birtokosa.

Ahhoz, hogy felkészüljünk az előttünk álló változásokra, érdemes nemzetközi kitekintést is tennünk. Az IFLA jelentése 2016-ban a következő lényeges kijelentéseket teszi:

- Az alapvető műveltségben egyre nagyobb értéket képvisel az információs műveltség. Az új technológiák megnövelik, ugyanakkor korlátozzák is azok körét, akik az információhoz hozzáférhetnek.
- Nő az élethosszig tartó tanulás jelentősége, olcsóbbá, elérhetőbbé válik az online források bővülése miatt az oktatás.
- Digitális lábnyom veszélye: egyre tökéletesebben megfigyelhetők az emberek, az internet iránti bizalom csökken.
- Az alulról jövő társadalmi mozgalmak teret nyernek a politikai szólammal szemben.

- Az innovatív információs eszközök fejlődésével átalakul a globális gazdaság, a fizikai tartózkodás érvényét veszti: bárholonnan lehet ügyet intézni.

Mindezek a trendek elsősorban a nálunk fejlettebb információs gazdasággal rendelkező országokban, de hamarosan nálunk is felvetik majd azt a problémát, hogy vajon szükség van-e akkor a fizikai könyvtárra ebben a virtuális térben, milyen üzleti érvek szólnak amellet, hogy a könyvtárak fizikai tere is megmaradjon. Hogyan lehet kommunikálni a közvetlen emberi interakció fontosságát, értékét, hogyan kell egyensúlyt teremteni a hagyományos és digitális szerepkör között. A digitális műveltség felértékelődése a fentiekén túl még egy nagyon fontos problémát felvet: a könyvtárosok digitális képzését. A tanterveket frissíteni szükséges, a könyvtáros képzést meg kell újítani, és minden szinten támogatni kell az önképzést.

Javaslat az 5. stratégiai célban erősíteni a képzést, önképzést, tudásmegosztást, és a munkatársak motivációját is.

Gödöllő – helyi politika

2015-2020 Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Gödöllő Kulturális és Közművelődési Konceptiója 2013

Gödöllő Ifjúsági Konceptiója 2015

A rendszerváltást követően jobboldali, lokálpatrióta vezetés került a város élére. Az 1990 évi önkormányzati választások óta Dr. Gémesi György a város polgármestere és a lokálpatrióta többségű testület irányítja a várost. A két és fél évtizedes vezetésük eredményeként nagy ívű városfejlesztési koncepció valósult meg, a tervezés és folyamatos megvalósítás menetét nem törte meg vezetésben, vagy a fejlesztésben való hangsúlyváltás.

Az önkormányzati törvény megszületését követően a város tulajdonába került számos pusztulófélben levő műemlék, melynek felújítására korábban nem áldoztak pénzt. A Grassalkovich-kastély rehabilitációja a várospolitika központi kérdése lett. Az állami tulajdonba került műemlék épület felújítására és hasznosítására közhasznú társaság alakult, amelynek Gödöllő Város Önkormányzata is tagja, beleszólása van a kastély sorsának alakulásába. Több műemléket saját erőből állított helyre az Önkormányzat, így a Zeneiskolát, a Városi Múzeumnak és a piacnak helyet adó Hamvay-kúriát, restauráltatta a kálváriát és pályázati pénzek bevonásával a Királyi Váró épülete is visszakapta hajdani fényét. Elkészült Gödöllő főtere, a Damjanich János Általános Iskola felújításával új kulturális közösségi tér jött létre, az egykori Községháza helyén megnyílt az Erzsébet királyné Szálloda és Étterem, ami szintén új kulturális és közösségi teret hozott létre. Növekedtek a kulturális és közművelődési tevékenységet folytató civil szervezetek, művészeti csoportok; művészeti életük kiteljesedett. A város létrehozta a Kulturális Tematikus Év koncepciót, amelynek szellemében 2011 óta hangolja össze a város kulturális programjait. A Múzeum és a Zeneiskola felújításán túl, a város bővítette, felújította az általános iskolákat, a máriabesnyői városrészben új iskola és óvoda épült és 2002-ben átadásra került a könyvtár új épülete is.

A könyvtári ellátás sokszínű a városban. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ 2002-2013-ig önállóan működő és gazdálkodó (ezt követően önállóan működő) intézményként meghatározó a város és környéke könyvtári ellátásában. Az iskolákban jól működő, többségében feltárt gyűjteménnyel rendelkező iskolai könyvtárak vannak.

A rendszerváltást követően bővült az iskolák kínálata is Gödöllőn. A Református Líceum 1992-ben indította a hat osztályos képzést, ezt követően a Premontrei Rend indította újra nyolc osztályos gimnáziumát. A Szent Imre Katolikus Általános Iskola 1993-ban nyitotta meg kapuit, s egy szülői egyesület létrehozta és működteti a Waldorf általános- és középiskolát. Gödöllőn az általános iskolai oktatást 8 iskola, a középfokú oktatást, művészeti- és szakmai képzést 6

intézmény, a felsőfokú oktatást a Szent István Egyetem nyújtja – mindent összevetve méltán tekinthetjük Gödöllőt iskolavárosnak is.

Míg országos szinten inkább az tapasztalható, hogy kulturális közösségek, közművelődési intézmények szűnnek meg forráshiány miatt, addig Gödöllőn folyamatosan új közösségi szinterek jönnek létre. Az új csoportok aktívan részt vesznek Gödöllő kulturális életében a közművelődési feladatok egy részét átvállalva, cserébe az önkormányzat pénzügyi támogatást biztosít. Gödöllő Kulturális és Közművelődési Konceptiójában (2013) a legnagyobb hangsúlyt a következő területekre fektetik a jövőben:

- a fiatalok bevonása a döntéshozatalba, ifjúsági közösségi terek létrehozása
- kulturális, oktatási, nevelési intézmények együttműködése
- új kommunikációs felületek: interaktív, digitális kapcsolatok fejlesztése
- összművészeti fesztiválok

A következő nagy lépés volt, hogy 2015-ben az Önkormányzat elkészítette és képviselőtestületi ülésen el is fogadta Gödöllő Város Önkormányzat Ifjúsági koncepcióját, melyben a különböző szakterületeket érintően meghatározza az ifjúsági korosztályt érintő jövőbeni fejlesztési irányvonalakat. Ezek közül a könyvtárat is érintő intézkedési elemek a következők:

- tehetséggondozás, diák érdekképviselő
- ifjúsági önkormányzat megalakulása (2018)
- online kommunikáció fejlesztése
- városi ifjúsági honlap
- közösségi terek, programok fejlesztése
- iskolán kívüli oktatás fejlesztése

Az ifjúsági koncepció megvalósításának következő lépése volt, hogy 2017-ben az önkormányzat képviselőtestülete döntött az új tematikus évről, mely szerint 2018 az Ifjúság Éve lett Gödöllőn, és végül 2018-ban meg is alakult az Ifjúsági Önkormányzat. Az Európai Kulturális Fővárosa pályázat koncepciójában (2017) is az ifjúság, a tehetséggondozás, a fiatalok helyzetbe hozása, megtartása az egyik fő pillér, így **intézményünknek a stratégiájában kiemelt célcsoportként kell meghatároznia a gyermek- és ifjúsági szolgáltatásait.**

A fentiek alapján javasolt a stratégiába akár különálló célként felvenni az Ifjúsággal, mint stratégiai fontosságú célcsoporttal kapcsolatos tevékenységünket, hosszútávú fejlesztési elképzeléseinket, mely nem csak a fiatalok olvasóvá nevelését, hanem digitális kompetenciájuknak fejlesztését is megcélozza, valamint az élethosszig tartó tanulást, az informális képzést, a szabadidő kulturált eltöltését, a könyvtár közösségi streetart helyszíneként való megjelenését. (4. stratégiai cél)

A kulturális terület kiemelt helyen szerepel Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiájában (2015-2020) is, a városi szintű középtávú tematikus stratégiai célok közül név szerint az alábbiak kapnak hangsúlyos szerepet:

- Közlekedési és infrastrukturális fejlesztések
- Turisztikai, idegenforgalmi és egészségipari szolgáltatások fejlesztése
- Energiahatékonyság és fenntarthatóság
- Könnyen, gyorsan elérhető minőségi közszolgáltatások
- Rekreáció, sport, kultúra és közösség építése

A városfejlesztési koncepciót megvalósító „városfejlesztési pillérek közül a könyvtár számára érdekes a kulturális turizmus, ahol a cserkész hagyományokra épít a város, ebbe intézményünk Cserkész és Levéltárával be tud kapcsolódni. A városfejlesztési koncepció máig helytállóan rögzíti, hogy az igényes rekreációs, kulturális és tudásközpont megvalósításának alapja a minőségi kisvárosi milió megteremtése, amely a helyi értékek megbecsülésére, hasznosítására épül, és amelynek egyik fő fejlesztési lehetősége a tudásiparban rejlő lehetőségek kihasználása.

A könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásaival, közösségi tér programjaival, önkéntes kiscsoportos klubhálózatával ennek a fejlesztési iránynak az egyik fő képviselője városunkban. A város egészére vonatkozó 15-20 éves átfogó cél – az ököváros gondolat. A városfejlesztés hosszú távú célkitűzésének tekinti a saját forrásokra alapozott „önfenntartó város” létrehozását. Az ököváros célja a minél kevesebb hulladék előállítása. A hulladék átvitt értelemben is értendő: pénzpocsékolás, túlzott energia-felhasználás, ill. indokolatlan mértékű beruházás/fejlesztés. Az ököváros egyfajta optimumra törekszik a helyi értékekkel való gazdálkodásban. **Intézményünk zöld könyvtár elképzelései a stratégia új elemeként jelennek meg, a 7. stratégia célként.**

8.3 Gazdaság

A 2008-as gazdasági világválság óta a kelet-európai régió gazdaságának növekedése jelentősen élénkült, 2016-ban az európai és az amerikai piacokat egyaránt javuló konjunktúra jellemzi, melyet a legfrissebb adatok is alátámasztanak. A válság éveiben a gyengülő forintárfolyam hatására jelentősen megemelkedtek a lakosság euróban, illetve svájci frankban felvett hiteleinek törlesztő részletei, a munkanélküliek száma nőtt, gyorsult az infláció, amelyek mind közrejátszottak abban, hogy 2012-ig stagnált, illetve csökkent a háztartások fogyasztása. 2013-ban, a gazdasági válság lecsengése után, már kedvezőbb gazdasági környezetben javultak a foglalkoztatási kilátások, mérséklődött az infláció, és ismét pozitív irányba mozdult el a fogyasztás szintje. Ugyan a háztartások pénzügyi döntéseikben óvatosabbá váltak, a fogyasztói bizalom újból erősödésnek indult, a fogyasztás színvonala 2013-tól kezdve pedig évről évre nőtt. Ez a kedvező tendencia mérséklődő fogyasztói árak mellett 2015-ben is folytatódott, ekkor az egy főre jutó összes személyes célú kiadás 979 ezer forintot tett ki, ami reálértéken 7,9%-os növekedést jelent az egy évvel korábbihoz, 7,3%-os emelkedést pedig a gazdasági válság előtti, 2007-es szinthez képest.

A foglalkoztatottság a közfoglalkoztatás kiterjesztésével kapaszkodott vissza a korábbi szintre a recesszió után. Mára hazánkban a foglalkoztatottak száma 4 millió fölé emelkedett, a munkanélküliségi ráta a válság éveiben jelentkező 11%-os átlagról 5,1%-ra csökkent 2016-ban. Az infláció jelenleg 2% körüli, az államháztartási hiány 2012 óta folyamatosan csökken és a kritikus 3% alatt van, 2016-ban már csak 1,9% volt.

Jelenleg tehát nem recesszióval terhelt időszakot élünk, mégis a fellendülés is hoz újabb, nem kevésbé lebecsülhető kihívásokat, melyek tépje nagy. A gazdaság aktuális kihívásai a kor szelleméhez igazodnak, ebből következően új típusúak. Forradalmian új technológiai időszak küszöbén állunk, melyben a piaci szereplők szintjén is elengedhetetlen az innovatív tudással párosuló – legtöbbször digitális – megújulás. Jelenleg hitelbőség tapasztalható, azonban új típusú kihívásként különösen az IT beruházások további ösztönzése lesz meghatározó. A válság idején a munkanélküliség, napjainkban inkább a munkaerőhiány problémakörével kell megküzdenünk, kifejezetten igaz ez a könyvtáros szakmára, a szakmai dolgozók száma évek óta folyamatosan csökken.

A válság után a könyvpiac is lassan magára talált, 2015-ben már 5%-os növekedés tapasztalható a kiadott könyvcímek számában, ami egyébként még mindig csak a 2010-es adattal megegyező. A kiadott példányszámok is meredeken zuhantak 2008 óta, a gödör alja 2013-ban volt, azóta viszont kezd magára találni a piac: 2016-ban a kiadott példányszám 31,3 millió darab: ez az elmúlt öt év legjobb adata. A települési könyvtári állományok hosszú stagnálás után lassú növekedésnek indultak, és az állománygyarapításra fordított összeg is növekedik.

A háztartások életszínvonala is a gazdasági válság függvénye volt az elmúlt években, jelenleg javulás észlelhető a jövedelmi helyzetben, mind színvonalát, mind szerkezetét tekintve. 2015-ben a reáljövedelem 4,7%-kal nőtt, és 1,9 százalékponttal tovább csökkent a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya. A háztartások fogyasztási kiadása

7,9%-kal előzte meg 2015-ben a korábbi év adatát, a javuló makrogazdasági környezet és foglalkoztatási helyzet, a csökkenő árszínvonal hatására a háztartások fogyasztási szerkezete átalakult. Sajnos azonban a kultúrára és szabadidőre fordított háztartási kiadás a gazdasági növekedés ellenére sem javult, továbbra is csökkenőben van.

A háztartások jövedelmi helyzete jelentősen eltér, attól függően, hogy milyen a családszerkezetük, az iskolázottság, és a régiók szerint is vannak különbségek. A Közép-Magyarországi Régió van a legjobb helyzetben, ahol az egy főre jutó évi átlagos jövedelem 16%-kal magasabb, mint az országos átlag 2015-ben.

A könyvtárügy finanszírozásának kérdését a kulturális törvény rögzíti. A megyei könyvtárak fenntartása a települési önkormányzatok hatáskörébe került, a megyei funkciók ellátásához szükséges pénzügyi források az állami költségvetés keretében biztosítottak. A települési könyvtári ellátás továbbra is az önkormányzatok kötelező feladata maradt. A feladatellátáshoz a települési önkormányzatoknak nyújtott kulturális támogatáson (normatíván) keresztül kap központi támogatást a fenntartó.

A könyvtári és közművelődési érdekeltség-növelő támogatás a könyvtári állománygyarapítást ösztönző központi támogatás, amely a fenntartót teszi érdekelté abban, hogy nagyobb összeget fordítson a dokumentumok beszerzésére. Az előirányzatból támogatást igényelhet a települési önkormányzat az általa fenntartott nyilvános könyvtár állománygyarapításához, a közművelődési infrastruktúra technikai, műszaki fejlesztéséhez.

Közgyűjteményi területen szakmai pályázati forrás a Nemzeti Kulturális Alap, illetve az Emberi Erőforrások Minisztérium pályázatai. Az Európai Unió forrásból származó pályázati kiírásokra a Közép-Magyarországi Régió évek óta nem tud pályázni.

Jelenleg könyvtárunk az EFOP 3.3.3. Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek programhoz küldött be mintaprojektet, melyek még az elbírálás szakaszában vannak.

Bérfejlesztés történt 2016-ban a közalkalmazotti bértáblában, mely elsősorban az alacsonyabb végzettséggel rendelkező dolgozók számára volt kedvező, de éppen ezért további feszültségeket okozott a szakmában, a magasabb kvalitású munkaerők arányos bérfejlesztése elmaradt.

Gödöllő – helyi gazdaság

2015-2020 Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiája
Megalapozó vizsgálat - Helyzetfeltárás és helyzetelemzés

A gödöllőiek jövedelme 10-15%-kal haladja meg az országos átlagot. A magasabb jövedelműek többnyire Budapestre járnak vásárolni, mert a gödöllői szolgáltatások színvonala alatta marad az elvártnak. Ezen változtat a városvezetés törekvése, hogy támogatja a helyi piac megteremtését. Gödöllőn a kis- és középvállalkozások száma is jelentős, nagy számban biztosítanak munkát a város és a környék lakosságának. A munkanélküliségi ráta az országos átlag alatt van.

Számos bank nyitott fiókot a városban, a város kapujában bevásárló központok telepedtek meg. Az ingatlan helyzetre az a jellemző, hogy a családi házas övezetben épült ingatlanok bekerülési értéke magas. Mivel a lakótelepek is a városközpontban, illetve ahhoz közel helyezkednek el, a lakások az átlagnál magasabb értéket képviselnek.

Gödöllőn az önkormányzati gazdálkodás helyzetére a szűk mozgástér jellemző. A központi gazdasági és közigazgatási rendelkezések sok elvonást és többlet feladatokat hoznak a rendszerbe.

Gödöllőn a könyvtár működésének finanszírozása megoldott, bár a központi támogatásból kapott összeg csak töredéke a kultúrára fordított városi kiadásoknak. A város kulturális

tematikus évéhez kapcsolódóan, további önkormányzati forrásokra van pályázati lehetősége az intézménynek.

Gödöllő gazdasági súlyát és szerepkörét is meghatározza a város központi elhelyezkedése, és a főváros agglomerációs hatása. A település jelentős térségi foglalkoztató, a helyi tőke túlnyomórészt kis- és középvállalkozások (kkv-k) formájában van jelen. Bár számuk így is alacsony, Gödöllőn a nagyvállalatoknak a társas vállalkozásokon belüli aránya meghaladja a régiós, sőt a budapesti átlagot is. A vállalati méret és teljesítmény alapján a helyi gazdaság meghatározó szereplői multinacionális vállalkozások, pontosabban, azok itteni telephelyei. Fontos megemlíteni, hogy a Gödöllőn működő nagyvállalatok jellemzően orvos technológiai-, gyógyszeripari tevékenységet folytatnak. Ezek az ipari tevékenységek jelentős beruházásokat igényelnek, magas a termelés során keletkező hozzáadott érték, és hosszabb távú üzletpolitikát igényelnek, mint például a logisztikai, vagy egyéb szolgáltatások. A gödöllői nagyvállalatok hosszú távon is Gödöllőn képzelik el tevékenységük folytatását.

A jelentős külföldi kitérttség a helyi gazdaság szempontjából egyszerre jelent biztonságot a belső finanszírozási, tőkepiaci kockázatokkal szemben, és kiszolgáltatottságot a külföldi tőketulajdonosok üzleti döntéseivel szemben. Gödöllő kiemelkedő versenyképességet és tőkevonzó képességet mutat a térségben, és erősen érdekelt a külföldi vállalatokkal való partneri viszony fenntartásában, a tőkevonzó képességének kihasználásában.

Gödöllő kiváló stratégiai fekvése miatt (Budapest és agglomerációja keleti kapuja) valószínűleg nagyobb távlatban is vonzó lesz befektetések, gazdasági tevékenységek telepítése, bővítése számára, amelyet az M0 keleti szektor és az M31 megépítése tovább javít. A gödöllői székhellyel rendelkező vállalkozások az egy főre jutó iparüzési adóbevételek alapján Budapesthez viszonyítva is kiugró gazdasági teljesítményt mutatnak.

Gödöllő város gazdasági szerkezetében körülbelül egy tucatnyi jelentős vállalkozás termeli a helyi gazdasági jövedelem majd felét. A város szempontjából viszont fontos, megbecsülendő elem, hogy a kisebb vállalkozások tőkeerejükhöz és jövedelemtermelő képességükhöz képest nagyobb foglalkoztatók, valamint bővítik a gazdasági tevékenységek skáláját. Hosszabb távon két alapvető kitörési pont mutatkozik a helyi erőforrásokra építő cégvilág megerősítésére: az idegenforgalom, valamint a Szent István Egyetem (SZIE) egyetemi infrastruktúrájához és kapcsolati rendszeréhez csatlakozó integráció.

Gödöllő város gazdasága dinamikus, mert évről évre erősödik, szerkezete korszerű, mert a tudásintenzív iparágak aránya meghaladja az átlagot. Kiemelkedők a tudásintenzív ágazatok, amelyek Gödöllő korszerű gazdaságszerkezetét támasztják alá és a gazdaságfejlesztés kitörési pontjai lehetnek. Ilyen iparág a szakmai tudományos, műszaki tevékenység (22%) és az oktatás (3%).

Általánosan elmondható, hogy 2012-es adatok alapján a gödöllői kistérségben igen jelentős az egy főre jutó megítélt európai uniós fejlesztési forrás összege. A kistérség abszorpciós teljesítménye a negyedik legjobb a régióban, és jelentősen meghaladja a régiós átlagot.

A kistérségen belül is kiemelkedő Gödöllő pályázati teljesítménye. 2014. márciusi adatok alapján az egy főre jutó pályázati támogatás összege közel 519 ezer forint volt az elmúlt nyolc évben.

Gödöllő gazdasági versenyképességét a lakosság végzettségi mutatói is alátámasztják. Egyenletes növekedés figyelhető meg 1990 és 2011 évek között mind a középfokú végzettséget szerzők, mind a felsőfokú végzettségűek népességen belüli arányában. A foglalkoztatás szerkezete is egy tudásintenzív, korszerű városi gazdaságra utal.

Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégiájában a következő tematikus célokat jelölte ki a város a 2015-2020 évekre:

T1. tematikus cél: A városi közlekedés és közmű-infrastruktúra fenntartható fejlesztése

T2. tematikus cél: Gazdaságfejlesztés

T3. tematikus cél: A turisztikai és egészségipar fejlesztése

T4. tematikus cél: Közbiztonság növelése, a köztisztaság és környezet további fejlesztése

T5. Az energia-hatékonyság növelése és a fenntarthatóság elvének érvényesítése - Célja az energiahatékonyság és a fenntartható fejlődés elvének alkalmazása a városüzemeltetés és a közszolgáltatási intézmények fenntartása területén.

T6. tematikus cél: Könnyen, gyorsan elérhető minőségi közszolgáltatások megvalósítása - Cél a városi humán - köznevelési, közművelődési, egészségügyi, szociális – infrastruktúra és a humán közszolgáltatások fenntartása, fejlesztése a digitális kor nyújtotta technikai lehetőségek kihasználásával, az ún. „okos város” (smart city) elvek érvényesítésével és eszköztárának alkalmazásával.

T7. tematikus cél: Rekreáció, sport, kultúra és közösségépítés

Célja a városi rekreációs, sportolási és művelődési lehetőségek infrastruktúrájának fejlesztése, programok, rendezvények támogatása, a társadalmi megújulás, a családi értékek előtérbe helyezése, a társadalmi bizalom erősítése, a lokálpatriotizmus és az együttműködő közösségi, lakossági kezdeményezések támogatása, felkarolása.

Látható, hogy a városi stratégia fő céljaihoz több ponton is tud intézményünk kapcsolódni: kiemelten az 5-6-7. célokhoz, **ismételten előkerül a zöldkönyvtár fontossága, a digitális szolgáltatások fejlesztése, valamint az alulról építkező kiscsoportokon, szakmai műhelyeken keresztül a közösségi tér funkcióink.** A 7. tematikus cél ezenkívül arra is lehetőséget kínál intézményünknek, hogy a város kulturális életének meghatározó szereplője legyen.

8.4 Társadalom

A 90-es években két nagy változás kezdte formálni a gazdaságot és a mindennapi életet. Az egyik a globalizáció, a másik a **technológiai forradalom**, az internet és az új kommunikációs technológiák megjelenése. A tudás alapú társadalom hazai kibontakozása a 90-es évek végén kezdődött. Megnövekedett a felsőoktatásban résztvevők száma, központba került a humán erőforrás fejlesztése. Míg korábban az iskola volt a tudás megszerzésének hagyományos színhelye, addig napjainkban számos intézmény vállalkozik arra, hogy információhoz, ismeretekhez juttassa az embereket. Megjelentek a távoktatási formák, s a tudás közvetítésben mind nagyobb szerepet kap a média és az internet. A tudás megszerzésének egy alapintézménye lett a könyvtár, mint ezt a Kulturális törvény előhangja is leszögezte, s ezzel a könyvtárak kiemelt pozícióba kerültek. A tájékozódás, információ szerzés technikájának elsajátítása egyre inkább alapkövetelmény, ebben van kulcsszerepük a könyvtáraknak. A digitális kultúra elsajátításában, az információszerzési technikák tanításában nagy szerepet vállalnak a könyvtárak.

Társadalmi változások másik meghatározó trendje a **globalizáció**, amely egy világméretű egységesedési, folyamat, érinti a gazdaság, a pénzügyek, a kommunikáció, a kultúra területeit is. A könyvtári vonatkozásban a globalizáció azonos fejlettségi szintet eredményezhet a világ bármely országában. Az Európai Unióba való belépésünket követően a magyar könyvtárügyben is felerősödött az egységes elvek szerinti fejlesztés igénye, az azonos szintű szolgáltatások kialakítása.

A rendszerváltást követően a magyar társadalomban nagy átalakulás, változás zajlott. A korábban „kapun belüli munkanélküliség” valós munkanélkülisséggé változott, amely a közben kialakuló gazdasági válsággal szorosan összefüggött. Megnőttek a társadalmi és jövedelmi

különbségek. Kialakult egy jelentős vállalkozói, majd nagyvállalkozói réteg, s az ő anyagi helyzetük jelentősen emelkedett. Ugyanakkor a szegénységben élők helyzete nem változott, sőt az alsó- középréteg elszegényedése növelte a számukat. Nőtt a szakadék a szegények és gazdagok között. Romlottak a fiatalok munkába lépési esélyei, ezzel együtt megnövekedett a külföldön munkát vállaló fiatalok száma. Az 50 év feletti korosztály is elhelyezkedési gondokkal küzd, a korosztály egészségi állapota is rossz, amely tovább rontja munkaerő piaci esélyeit.

A könyvtárpolitika hamar reagált a társadalom hátrányos helyzetű tagjainak problémájára, különböző programok, pályázatok indultak, mint a Telematikai pályázatok, az NKA esélyegyenlőség-növelő pályázata, a „Könyvtár nem csak a látóké” projekt. A könyvtárügy a hátrányos helyzetűek ellátására koncepciót dolgozott ki, az esélyegyenlőségi terv pedig bekerült a könyvtárak minőségirányítási munkájába.

Gödöllő - Helyi társadalom

Gödöllő népessége 2011-ig lassú, de kiegyenlített növekedést mutat, 2010 végén már meghaladta a 34 ezer főt. 2011 óta azonban Gödöllő lakossága enyhén csökken, ami biztosítja Gödöllő számára a kisvárosias miliót. Gödöllő humán infrastruktúrája igen kedvező, mivel a bölcsődétől a felsőfokú képzésig megtalálhatók a szükséges köznevelési- és oktatási intézmények. A város lakosságának iskolázottsági szintje regionális és országos viszonylatban is kiemelkedő. Gödöllő mindig is jobb mutatókkal rendelkezett az országos átlagnál és még ez is erősen javuló tendenciát mutat a két utóbbi népszámlálás között. Míg 2015-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 14% országosan, addig Gödöllőn ez 25%. Az érettségivel rendelkezők esetében pedig 25% és 30% szintén Gödöllő javára. A magas iskolázottság egyik oka a Szent István Egyetem, és a több ezer fős hallgatói létszám, mely Gödöllő lakónépességét is ideiglenesen megnöveli.

Gödöllő korfája kiegyensúlyozott társadalmi képet mutat, amely az országos trendhez, az elöregedő népességéhez képest kedvezőnek mondható. A városban a gyermekek és a fiatal felnőttek száma is jelentős.

Gödöllő vonzásközpontnak tekinthető a munkába járási szokások alapján, mivel a helyben dolgozó gödöllőiek számát meghaladja a Gödöllőre utazó munkavállalók száma. A gödöllőiek közül több mint 8000 fő jár más településre dolgozni, a többség Budapestre. A nyilvántartott álláskeresők száma az országos átlaghoz viszonyítva kedvező.

A város kulturális élete kiemelkedőnek mondható akár a kulturális szervezetek számát, akár a rendezvényeken résztvevők számát tekintve.

A városban számos alapítvány és egyesület jött létre, elsősorban kulturális és sport szervezetek alakultak. Az önkormányzat a nonprofit szervezetek számára civil házat működtet, és a város intézményeiben – így a könyvtárban is – otthonra találnak a civilek programjai.

8.5 Technológia

A könyvtárak számára az elmúlt időszak legnagyobb kihívása az **információs technológia** hihetetlen fejlődése, az internet elérés és azon keresztül való kommunikálás tömegessé válása, az e-dokumentumok megjelenése, gyors elterjedése.

A szélessávú internet elterjedése, a mobil kommunikációs eszközök megjelenése, a digitális írástudás gyors fejlődése napjaink valósága, amellyel lépést kell tartani.

Egyre olcsóbb az internet elérése, a használó otthon, gyorsan ér el tartalmakat a világhálón. Míg 5-6 évvel ezelőtt a könyvtárak keresett szolgáltatása volt az internet használat, az igény erre már szinte megszűnt, de megjelent az a használói réteg, aki saját mobil eszközén veszi igénybe a könyvtár internet (wifi) hálózatát.

Megjelentek és egyre szélesebb körben terjednek a hordozható, olvasásra is alkalmas mobil eszközök. Az e-dokumentumok nagy számban tölthetők le a világhálóról. Ebben a gyors változásban a könyvtáraknak meg kell találniuk saját helyüket, szerepüket.

A könyvtárak ezért **digitalizálják** a gyűjteményükben levő kulturális tartalmakat, részben saját, belső hálózaton, más tartalmakhoz pedig online módon biztosítva a hozzáférést. Ennek technikai feltétele a könyvek digitalizálására készült könyvmásoló berendezés, amely gyorsan készíti a másolatot és a kötés miatti seregnyetlenséget is képes optikailag kiegyenesíteni. A hangzó anyagok és a filmek digitalizálásának technikai feltételei nem annyira költségesek, mint egy könyvmásoló, ezért a könyvtárak a hangzó és videó állomány digitalizálásával kezdik ezt a munkát és az aprónyomatványokkal folytatják.

Napjaink valósága az interneten történő ügyintézés, melyet a kormányzat **e-közigazgatásra** való törekvése is előmozdít. Az e-Magyarország pontok hálózatának nagy szerepe van abban, hogy az állampolgárok el tudják intézni hivatalos ügyeiket, információt és segítséget kapnak az ügyintézéshez. A könyvtárak legtöbbször egyben e-Magyarország pont is, ahol nem csak a technikai eszközök, de a jól képzett munkaerő is rendelkezésre áll.

Az **e-book-ok** kiadása és vásárlási forgalma ugrásszerűen növekszik, a könyvtárak előtt álló feladat az e-dokumentumok beszerzése és a kölcsönzés megoldása. A könyvtárak közötti dokumentumcsereben a jövőben az elektronikus formák kerülnek előtérbe.

Minderre a könyvtáraknak megfelelő technikai eszközök beszerzésével, a munkatársak képzésével és új szolgáltatásstratégiával kell felkészülniük.

A könyvtári szolgáltatások megjelennek a világhálón, a 24 órás elérés, a tartalmak folyamatos frissítése használói elvárás, akárcsak a könyvtári honlapok tartalmának okos telefonokon való elérése.

A könyvtárakban integrált könyvtári rendszerek vannak, amellyel megvalósult a könyvtári munkafolyamatok gépesítése és az online elérésű katalógusok szinte azonnali frissítése.

A könyvtári munkát egyéb technikai berendezések is segítik, mint a vonalkód nyomtatók és leolvasók, a lopás gátló berendezések – biztonsági kapu, kamera rendszer -, fénymásolók, nyomtatók, lapszkennerek.

A hátrányos helyzetű, speciális igényekkel bíró embereket számára is kínál a könyvtár a használatot megkönnyítő technikai eszközöket: Braille olvasó, képernyő felolvasó szoftverek.

8.6 Jogi környezet

A könyvtárak működésének jelenlegi jogi szabályozása a rendszerváltást követően történt meg. Az 1997. évi CXL törvény nyilvános könyvtári ellátásról szóló része a fő irányok tekintetében jól leszabályozta a könyvtárak működését, feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését. A törvényhez számos jogszabály született, amely a részletekbe menően szabályozta, pontosította a működést. Az eltelt időszakot a könyvtári jogszabályok változása, új rendeletek megjelenése jellemezte, és várhatóan a jövőben is folytatódni fog ez a tendencia. Módosult az **1997. évi CXL. törvény** (Kulturális törvény), ennek vonzataként több, a könyvtárak működését befolyásoló rendelet is. A változások érintik a könyvtár alapidokumentumait is és további plusz feladatot jelentenek a könyvtárnak. A kulturális törvény 2012-ben történt módosítása rendezte a megyei könyvtárak helyzetét. 2012-17 között tartalmilag bővült a nyilvános könyvtár alapidadatairól szóló rendelkezés, változott a minőségi könyvtári minőségirányítás koordinálása. Ez utóbbi nagymértékben érinti a gödöllői könyvtárat, mert felépített minőségirányítási rendszerrel rendelkezik, amelyet várhatóan módosítani kell. A törvény új eleme a könyvtár éves munkatervének, beszámolójának vonatkozó rendelkezés is.

Változott a kulturális szakemberek továbbképzéséről szóló rendelet, és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak tekintetében. Bővültek a könyvtári munkakörök és a

besoroláshoz szükséges képesítési követelmények, változott a magasabb vezetői beosztás ellátásának követelménye.

A jogi környezetben sajnos nem változott az igényeknek megfelelően a közalkalmazotti bértábla. A kormányzat a garantált bérminimumhoz kötődő jövedelemnövelő rendelete szinte összesen a közalkalmazotti bértábla szerinti fizetéseket, a rendszer nem ismeri el a magasabb szakmai képzettséget és ezen a kulturális illetménypótlék bevezetése sem változtatott.

A könyvtárak szakmai működését a kulturális tárca szabályozza, és a szakfelügyelet keretében ellenőrzi a jogszabályok, szakmai követelmények betartását.

A fontosabb jogszabályok a következők:

- Magyarország Alaptörvénye. 2011. április 25.
- 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- 2011. évi CXL törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi CXL törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 1999. évi LXXVI törvény szerzői jogról
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezésére
- 6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet a könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről
- 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
- 22/2005. (VII.18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével
- 3/1975. (VIII.17.) KMPM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 73/2003. (V. 28.) Kormányrendelet az Országos Dokumentumellátási Rendszerről
- 120/2014. (IV. 8.) Kormányrendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 1404/2017. (VI. 28.) Kormányhatározat a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítása során elkészült Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiáról
- 379/2017 (XII. 11.) Kormányrendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 33/2017. (XII. 12.) A Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásáról
- 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről

A jelenleg hatályos jogszabályok közül várható az elavult állományellenőrzésről szóló rendelet átdolgozása. Változás várható még a szerzői jog területén, főleg a teljes szövegek szolgáltatása és a digitalizálás vet fel szerzői jogi problémákat.

9 A GÖDÖLLŐI VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLJAI

9.1 Átfogó célok

Az információs társadalom egyik alapintézménye a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetőek. A könyvtári szolgáltatások igénybevétele állampolgári jog, és az állampolgárok érdekeit szolgálja. A könyvtárnak minden esetben ennek az elvárásnak kell megfelelnie.

A könyvtárban meglévő dokumentum és információs vagyron megőrzése, ennek fejlesztése, gyarapítása, a korlátlan hozzáférés biztosítása a könyvtár alapvető feladata. Mindezt korszerű körülmények között, megfelelő informatikai háttérrel és jól képzett munkatársakkal látja el. Az információhoz való hozzáférést a könyvtári rendszer részeként, minőségi információ szolgáltatások igénybevételeivel, s azok közvetítésével végzi.

A könyvtár az olvasásfejlesztés, olvasás-népszerűsítés intézménye. A könyvtárhasználat során az önálló tájékozódást, a minőségi információkeresés technikájának elsajátítását, a digitális írástudás fejlesztését, az információs műveltség megszerzését segíti.

A könyvtár munkatársai megfelelő képzettséggel, kompetenciával rendelkeznek, támogatják az olvasókat az egész életen át tartó tanulás folyamatában. Munkájukat magas színvonalon végzik. A könyvtár tevékenységei, folyamatai, szolgáltatásai egységes színvonalon történnek. A könyvtár ismeri a szélesebb és a helyi társadalom részéről megfogalmazódó elvárásokat, folyamatosan beépíti azt szolgáltatási rendszerébe. Tudatosítja a korszerű, szolgáltatásközpontú könyvtár képét a helyi társadalom tagjaiban. Minőségközpontú szemlélet jellemzi mind a könyvtár menedzsmentjét, mind a munkatársakat.

A könyvtár közösségi tér is, ahol az olvasó, a látogató van a középpontban. Az intézményhez kötődő kiscsoportok számára a közösségi élet megélésének színtere, a szabadidő hasznos eltöltéséhez nem csak teret kínál, de a látogatóval közösen alakítja a közösségi életet, előtérbe helyezve az önkéntességet, a közösségi szolgálatot. A könyvtár szellemiségéhez közelálló civil szervezetek számára együttműködési megállapodás, vagy szerződés keretében a programok helyszínét biztosítja.

9.2 Célok

1.

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ biztosítja a hozzáférést valamennyi nyilvánosan és szabadon elérhető dokumentumhoz, adathoz és információhoz, ezzel hozzájárul a település versenyképességének erősítéséhez. A könyvtár épületétől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést biztosít azokhoz az információkhoz, könyvtári szolgáltatásokhoz, amelyek távhasználatban elérhetőek. Kiemelt célja, hogy teljességre törekedve gyűjtse és elérhetővé tegye, digitalizálja Gödöllő és környéke honismereti, helytörténeti irodalmát, és ebben a témában értéknövelt digitalizálást folytat.

2.

A könyvtár korszerű, minőségi szolgáltatásokkal áll a használók rendelkezésére, felhasználó központú szolgáltatásokat nyújt. Törekszik az olvasói igények megismerésére és ennek megfelelően alakítja szolgáltatásait, gyűjteményét.

3.

A könyvtár része egy magas színvonalú országos szolgáltatási rendszernek, ötvözi a hagyományos- és elektronikus könyvtár, információs központ és a közösségi tér funkciókat. A közösségépítés kulcsfontosságú az intézmény jövője szempontjából, a szolgáltatások tervezése,

fejlesztése a közösség igényeinek megfelelően történik, törekszik a library2.0 szolgáltatások megvalósítására: a felhasználókkal való közös, interaktív fejlesztésre.

4.

A könyvtár kiemelt feladatának tekinti az olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését. Olvasásfejlesztő programot folytat mind a felnőtt, mind a gyermekolvasók körében. A könyvtár jelentős szerepet tölt be a formális, nem formális képzés és az informális tanulás támogatásában. Szolgálja az egész életen át tartó tanulás eszméjét a gyűjteményével, saját képzési programjaival, és más képzések befogadásával.

5.

A könyvtárban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkatársak dolgoznak. Ennek érdekében a könyvtár menedzsmentje ösztönzi a tanulást, a továbbképzést, a szakmai programokon, konferenciákon való részvételt, a szakmai publikálást, folyamatosan építi a szervezet tudásbázisát. Előtérbe helyezi az intézményen belüli tudásmegosztást, nagy hangsúlyt fektet a belső képzésekre és a munkatársak motiválására.

6.

A könyvtár szolgáltatásait tudatosan épített, jól megtervezett, ellenőrzött és dokumentált minőségirányítási rendszerben végzi, amely a szolgáltatások magas színvonalának megőrzését és állandó megújítását célozza.

7.

A könyvtár törekszik épületének gazdaságosabb, környezettudatos működtetésére a fenntarthatóság jegyében. Igyekszik érvényesíteni a „zöld könyvtár” elveit, amely egyszerre jelenti a szemléletet, az intézményt, az épületet, állományt és a szolgáltatásokat is.

9.3 Kiemelt kulcsterületek

9.3.1 Cél 1

A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ biztosítja a hozzáférést valamennyi nyilvánosan és szabadon elérhető dokumentumhoz, adathoz és információhoz, ezzel hozzájárul a település versenyképességének erősítéséhez. A könyvtár épületétől és a nyitvatartási időtől függetlenül hozzáférést biztosít azokhoz az információkhoz, könyvtári szolgáltatásokhoz, amelyek távhasználatban elérhetőek. Kiemelt célja, hogy teljességre törekedve gyűjtse és elérhetővé tegye, digitalizálja Gödöllő és környéke honismereti, helytörténeti irodalmát, és ebben a témában értéknövelt digitalizálást folytat.

Beavatkozások

1. A könyvtár számítógépes rendszerének, eszközeinek fejlesztése, minőségi, gyors internethálózat biztosítása.
2. Biztosítja a nagy könyvtárak szabadon elérhető szolgáltatásainak helyi használatát, helyi elérhetőségét (NAVA), valamint a szakkönyvtárak és tudományos könyvtárak online katalógusainak elérését és a külföldi adatbázisokban való keresést.
3. Az előfizetéses szolgáltatások használatához hozzáférést biztosít használói számára (Observer, OptiJus), és közvetíti az e-közigazgatás nyújtotta szolgáltatásokat.
4. Kapcsolódik a Magyar Országos Közös Katalógushoz, a könyvtár rekordjai a MOKKA adatbázisban elérhetőek lesznek.
5. Az ODR rendszerében dokumentumot kérő könyvtárként vesz részt, saját gyűjteményéből kérésre dokumentumot szolgáltat, törekszik az elektronikus tartalomszolgáltatásra.
6. A helyismereti dokumentumokat digitalizálja, és kidolgozza, megvalósítja a tartalomszolgáltatást.
7. Az interaktív könyvtári honlap szolgáltatásait folyamatosan bővíti, a felhasználói igényekhez alakítja, a nap 24 órájában biztosít szolgáltatásokat az online felületen.
8. A weblapon elérhető tartalmak mellett a közösségi oldalakon keresztül is végez információszolgáltatást, interaktív kommunikációt a felhasználókkal.

9.3.2 Cél 2

A könyvtár korszerű, minőségi szolgáltatásokkal áll a használók rendelkezésére, felhasználó központú szolgáltatásokat nyújt. Törekszik az olvasói igények megismerésére, és ennek megfelelően alakítja szolgáltatásait, gyűjteményét.

Beavatkozások

1. A gyűjteményszervezés tekintetében költséghatékony gyarapítási stratégiát követ a könyvtár. A gyarapítást egy munkacsoport végzi, figyelembe véve a könyvtár gyűjtőköri szabályzatát, a használók igényeit, szem előtt tartva a segítséggel élők igényeit is.
2. A gyűjtemény összetételét folyamatosan vizsgálva, az esetleges hiányokat tervszerűen, ütemezetten pótolja. Folyamatosan karban tartja a gyűjteményt, törekszik az állomány védelmére, megóvására, frissítésére. Az elektronikus katalógusnak pontosan kell tükrözni az állományt, ezért folyamatosan végzi a katalógus revízióját.

3. A felhasználók számára szabadon elérhető terekben törekszik az olvasóközpontú berendezésre, megközelítésre, láthatóságra. A gyűjtemény állományrészekre bontását az olvasói igényeknek megfelelően végzi.
4. A szolgáltatások folyamatát, eredményességét, minőségi szintjét folyamatosan figyeli, méri, ellenőrzi, és beavatkozik, ha a szolgáltatás menetében, vagy használatában hibát tapasztal. Az olvasói igények felmérését folyamatosan végzi, különös tekintettel új szolgáltatások bevezetése előtt.
5. A programok szervezésénél követi a legfrissebb trendeket, olvasói igényeket.
6. A közösségi és kiállító terek technikai felszereltségét folyamatosan korszerűsíti, javítja.

9.3.3 Cél 3

A könyvtár része egy magas színvonalú országos szolgáltatási rendszernek, ötvözi a hagyományos- és elektronikus könyvtár, információs központ és a közösségi tér funkciókat. A közösségépítés kulcsfontosságú az intézmény jövője szempontjából, a szolgáltatások tervezése, fejlesztése a közösség igényeinek megfelelően történik, törekszik a library2.0 szolgáltatások megvalósítására: a felhasználókkal való közös, interaktív fejlesztésre.

Beavatkozások

1. A közösségi tér funkció megvalósításának érdekében saját kisközösségeket, klubokat működtet minden korosztályban. Szolgáltatásainak fejlesztése során előnyben részesíti az önkéntességet.
2. Az Iskolai Közösségi Szolgálat diákjait folyamatosan fogadja, bevonva őket a könyvtár szolgáltatási folyamataiba.
3. A könyvtár szellemiségéhez közelálló civil szervezetek számára együttműködési megállapodás, vagy szerződés keretében a programok helyszínét biztosítja.
4. Külső kommunikációjában, partnerkapcsolataival, különböző marketing eszközökkel törekszik a könyvtáros szakma társadalmi megbecsültségének növelésére. A helyi és a szakmai sajtóval rendszeres kapcsolatot ápol.

9.3.4 Cél 4

A könyvtár kiemelt feladatának tekinti az olvasási és digitális kompetenciák fejlesztését. Olvasásfejlesztő programot folytat mind a felnőtt, mind a gyermekolvasók körében. A könyvtár jelentős szerepet tölt be a formális, nem formális képzés és az informális tanulás támogatásában. Szolgálja az egész életen át tartó tanulás eszméjét a gyűjteményével, saját képzési programjaival, és más képzések befogadásával.

Beavatkozások

1. Az olvasásfejlesztésben törekszik az új eszközök, innovatív módszerek alkalmazására, éves, olvasásfejlesztési projektmunkák keretében, melyek egymásra épülnek. A projektek tervezésénél figyelembe veszi a különböző korosztályok igényeit.
2. Az ifjúságot stratégiai fontosságú célcsoportnak tekinti, legfőbb céljai: a fiatalok olvasóvá nevelése, digitális kompetenciájuknak fejlesztése, valamint a könyvtár ifjúsági, közösségi „streetart” helyszíneként való megjelenése.
3. A felhasználó képzés területén a különböző korosztályok életkori sajátosságait, és elvárásait figyelembe véve indít képzési programokat. A digitális ismeretek elsajátítására elsősorban az 50 év feletti korcsoportra fókuszál, a biztonságos internethasználat tekintetében a gyermekeket, szülőket célozza meg.
4. A Digitális Jólét Program keretében erősíti a mentorálási tevékenységet, hozzájárulva a digitális közigazgatás használói elfogadásához, képzéséhez.

5. Erősíti az iskolákkal, pedagógusokkal való kapcsolattartást, a könyvtárhasználati órák kialakításával, gyermekprogramok szervezésével, könyvtári kiscsoportok indításával.

9.3.5 Cél 5

A könyvtárban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező munkatársak dolgoznak. Ennek érdekében a könyvtár menedzsmentje ösztönzi a tanulást, a továbbképzést, a szakmai programokon, konferenciákon való részvételt, a szakmai publikálást, folyamatosan építi a szervezet tudásbázisát. Előtérbe helyezi az intézményen belüli tudásmegosztást, nagy hangsúlyt fektet a belső képzésekre és a munkatársak motiválására.

Beavatkozások:

1. A szakmai, módszertani ismeretek, személyes és szociális kompetenciák, viselkedési formák követelményrendszeréből humán erőforrás térképet készít és ennek alapján, a munkatársakkal közösen végzi a teljesítményük értékelését.
2. A képzéseket az intézmény és a munkatárs céljait összehangolva tervezi, a lehetőségek és források függvényében.
3. Egyéves képzési és öt éves továbbképzési tervben rögzíti a munkatársak folyamatos szakmai képzését.
4. Nagy hangsúlyt helyez a tudásmegosztásra, a könyvtárban a munkatársak belső képzéseken vesznek részt, melyet a témában legjártasabb munkatárs tart. Szorgalmazza a munkatársak publikálását, tudásmegosztását a könyvtáros szakmán belül is, elsősorban a minőségirányítás területén.
5. A külső, meghívott előadók, trénerek esetében kiemelt témák: a helyes kommunikáció, panaszkezelés és könyvtár-informatika.
6. Erősíti a belső kommunikációt, nagy hangsúlyt fektet a csapatépítésre, és különböző lehetőségeket kutat fel a munkatársak nem anyagi ösztönzésére, melynek egyik lehetősége a projektmunka. Egyes szakmai feladatok végrehajtására a különböző területeken dolgozó kollégákból munkacsoport alakul, ezzel kreatív, a mindennapi feladatoktól eltérő területeken is kipróbálhatják magukat a munkatársak.
7. A szervezeti kultúra elemeit minden munkatárssal el kell fogadtatni, általános érvényűvé tenni.

9.3.6 Cél 6

A könyvtár szolgáltatásait tudatosan épített, jól megtervezett, ellenőrzött és dokumentált minőségirányítási rendszerben végzi, amely a szolgáltatások magas színvonalának megőrzését és állandó megújítását célozza.

Beavatkozások:

1. A könyvtárban Minőségirányítási Tanács működik, mely folyamatosan ellenőrzi a minőségmenedzsmenttel kapcsolatos munkákat. Feladatait kisebb munkacsoportokba delegálva végzi, melyek működését a MIT fogja össze éves munkatervben.
2. A könyvtár biztosítja a munkatársak minőségirányítással kapcsolatos folyamatos képzését, az új ismeretek megszerzését és átadását más könyvtárak számára.
3. A könyvtár törekszik a folyamatos fejlődésre, a minőségi alapelveknek megfelelő, rendszerszemléletű működésre. A kidolgozott minőségirányítási rendszert folyamatosan, tervszerűen alkalmazza a szolgáltatások, a folyamatok és a könyvtári munka minőségének biztosítása érdekében.

4. A meglévő dokumentumokat egységes keretbe foglalja, folyamatosan felügyeli, aktualizálja azokat, és a Minőségi Kézikönyvben rögzíti a teljes minőségirányítási rendszert.
5. A Könyvtári Minősített Címet annak lejárta után ismételten megvédi, illetve minden minősített könyvtárak számára kiírt pályázati lehetőségen részt vesz.

9.3.7 Cél 7

A könyvtár törekszik épületének gazdaságosabb, környezettudatos működtetésére a fenntarthatóság jegyében. Igyekszik érvényesíteni a „zöld könyvtár” elveit, amely egyszerre jelenti a szemléletet, az intézményt, az épületet, állományt és a szolgáltatásokat is.

Beavatkozások:

1. Felméri az épület gazdaságosabb működésének lehetőségét, hosszú távon törekszik részt venni olyan energetikai pályázatokon, amely az épület megújulását, környezettudatos működését segíti.
2. A városi koncepcióhoz alkalmazkodva törekszik egy teraszkönyvtár kialakítására: a könyvtár udvarának, udvari teraszának beépítésével a nyári időszakban közösségi teret alakít ki, mely szabadtéri rendezvényhelyként is funkcionál.
3. Az újonnan vásárolt berendezések, elektronikai eszközök esetében előnyben részesíti a környezettudatos termékeket.
4. A könyvtár gyűjteményében erősíti a környezetvédelemmel, fenntarthatósággal kapcsolatos területet.
5. A könyvtár a működésébe és szolgáltatásaiba beemeli és alkalmazza azokat a gyakorlatokat, amelyekben a humánökológia és a fenntartható fejlődés célkitűzései érvényesülnek.
6. Papírfelhasználás tekintetében takarékoskodik, előnyben részesíti a digitális megoldásokat, kétoldalas nyomtatást.
7. Szolgáltatások kialakításánál, programok tervezésénél is a saját tudásbázisra épít, az informatikai és egyéb saját fejlesztésű, innovatív megoldásokkal költséghatékonysági céloknak tesz eleget.